

Milka Bokal

Naša četica koraka ... na Lovrenc

Na hitro smo se odločili. Zgodnjejesenski dnevi so nas zvalili ven – na Lovrenc bi šli. Šest nas je, od tega štirje vnuki in dve odrasli gospe. Najmlajši vnuček še ostaja doma. On se zdaj uči: kje je nosek, kje so laski, kje ušeska, z mehko rokico se jih dotakne in zvedavo pogleda, ali ga bom pohvalila ob pravilnem odgovoru.

Parkiramo pri kozolcu na Prapročah in kar hitro jo uberemo po široki poti cilju naproti. Sonce pripeka, a četica se kljub vročini ozira okrog. Julija, edinka med mojimi fantovskimi vnuki, kar ji seveda daje ugleden položaj, takoj opazi, da se "tam vidi naša hiša". Dva starejša bratranca jo dopolnita: "Ja, od naše pa samo streha." Lepo, da si v daljavi takoj poiščejo dom. To pomeni, da se "tam" dobro počutijo. Martin še veselo doda: "Jaz sem že spal v svoji sobi." No, napredek v samostojnosti, vsakršni, je dobrodošel.

Ob poti zagledam marjeti podobno ivanjšičico. Utrgam jo in štejem cvetne listke: pekel, vice, nebesa. To smo se v otroštvu igrali in vsi smo bili razočarani, če se ni izšlo in se nismo pririnjili najviš-

Četica s praprotnimi
zastavami
Foto Milka Bokal

je, na nebesni obok. Saj smo bili tako pridni! Meni tokrat ne gre. Pristanem v vicah. Davor pa hitro skoči nazaj, utrga cvet, menjava listke in ponosno izjavi: – Meni pa je prišlo "nebesa". In takoj nato pošteno prizna, da je zapovrstje malce izigral. Široka pot nam ponuja vse polno gozdnega bogastva. Visoke močne bilke neke trave nas ščegetajo po nogah in se ponujajo, da jih utrgamo. In res. Gregor, najstarejši, jih prične vrteti v roki, Martin tudi, pridruži se Davor in nekaj časa se nadobudni fantje travnato "sablajo". A Gregor se spomni nekaj bolj miroljubnega. – Kdo bi bil tipalka? vpraša. Javi se kar nekaj glasov. Gregor na njihove bučke nastavi dolgo travo, ki se potem od tam sklanja, zato vse skupaj daje vtis prave žuželčje glavice. A bolj kot trave so zanimive visoke praproti. Že ob izletku, ko smo nabirali gozdne jagode, smo jih odkrili. V višino so segle od dva do tri metre. Rekli smo jim "praprotno zastavo". Ponosno so jih dvigovali v zrak in se postavljali z njimi. Tudi danes je tako. Kljub temu da se nekatere hitro zlomijo, je bilo zabavno vihrati z njimi.

Grejo naprej. Pred nami je dolinica, okrog pa sami bregovi, taki, da komaj stojiš na njih. Prave polhograjske senožeti, a so lepo pokošene. Ob robu gozda trojica nalaga zadnje posušeno seno; ne, pravilno se reče otava, ker ni prva košnja. Tudi mama spretno suče grablje, hrbet ji ne služi več pokončno in je že hudo sklonjena. Najbrž zavest, "da bo obdelano", odtehta vse težave. Ko se kmečki garači skrijejo našim očem, četico za trenutek ustavim in nekaj povem o trdem hribovskem delu. A glej, prej živahna mladež sedaj mirno posluša.

V roki začutim toplino. Aha, najmlajši, Martin, me je prijel za roko, svetlo me pogleda, v očeh se mu pokažejo iskricice. Ne, ne išče pomoči pri hoji, on je pri hoji pravi junak, pokazal bi mi rad, kako močno me že stisne. Zadovoljen nasmešek z luknjicami v ličkih mu spreleti obraz, ko malo zastokam.

Ob zapornici je smerokaz za zahtevno pot. Gregor se je že lani odločno postavil obenj in kazal željo, da bi se povzdignili po strmejši poti, češ da z atijem gredo v tisto smer. A kot razumevajoč fantič se je dal

pregovoriti. Tokrat mu na pomoč priskoči Davor, tudi Julija se jima pridruži. Nekaj se izgovarjam na svoj prehlad. Naposled se le zedinimo in koračimo naprej. "Zahtevna" pa pride ob prvi priložnosti.

Rahlo skaljeno razpoloženje skušam popraviti z igranjem igre "kam daš". To je otroška besedna igra, pri kateri se na vprašanja o umeščanju koga ali česa odgovarja s celo besedo, vprašuje pa se z začetnicami. Ko sem odgovorila, da D(avorja) dam na vezalko čevlja, G(regorja) pa v sredino črke A na napisu na majici, je Julija nespameten odgovor ponosno razkrila celi četici. Smeha je bilo kar nekaj. Turška dolina se bliža. To je veliko, neporaslo melišče, že od daleč vidno na lovrenškem pobočju, med domačini pa znano, da so tu pred stoletji kolo-vratili Turki in da naprej niso mogli. Otroci to mesto na poti poznajo že od lani. Spet se vname otroška domišljija. Da so tu odpodili Turke! Da so jih ženske polivale z vrelim oljem in kropom in slavile zmago-slavje. Vsemu pritrdim, da ne bi okrnila pripovedi; ljudsko izročilo z neznano logistiko konec koncev lahko zasluži dopolnitev, čeprav je folklorno ozadje nekoliko pomešano. Olje in vrela voda veljata namreč ženskam v bližnji Babni Gori. Tu so ženske opravile s Turki "samo" z valjenjem debelih skal in kamnov, ki jih je v bližini res veliko. Tako se sliši od domačinov o njihovi Gori, kot se tudi imenuje Lovrenc.

Velika jama ob robu poti še nekoliko dopolni turške vpade in spodbudi naravoslovno razmišljanje, kako je nastala, kako voda odteka iz nje, Gregor celo zleze noter. Nekaj razpravljam o spiranju kamnin z vodo, o eroziji, potem se pa četica počasi le premakne naprej.

Spomnila sem se na dve nenavadno združeni bukvi, ki rasteta nekoliko nižje od razpotja, kjer se pot s Praproč združi s tisto mimo čebelarškega doma. Veja prve se je posrečeno vrasla v deblo druge in vse skupaj daje videz, kot da si dajeta poljubček. Vse to dopolni še "oko". Grča v odžagani veji je zenica, loki nad njo pa kot obrvi. Ko sem mladincem omenila, da bi šli gledat, kako se bukvi ljubčkata, so se vsi strinjali, čeprav je bilo treba najprej dol, potem pa nazaj na glavno pot. Še zdaj slišim Gregorjev glas ob pogledu na posrečen splet narave: – Joj, pa res. Nato pa začudenje hitro prevzame razum: – Kako pa nastane tako oko?

Počasi se približujemo vrhu. Od daleč že zagledamo klopco ljubezni. Trije srčki so vrezani v naslonjalo. Tudi nanjo se spomnijo še od lani. Julija s svojo žensko čustvenostjo prednjači: – Mamka, pojdi sedet na klopco, ker si zaljubljena. Jaz: – Prav, kdo gre zraven? Gregor: – Ata! Aha, najbolj pravilno se je odločil, le ko bi omenjeni klopco želel videti in sesti v takem razpoloženju nanjo. A predlog velja. Pustimo se presenetiti. Pa "ata" je rekel in ne "dedi". Na začetku dobe vnukov je bilo zaradi dveh dedijev in dveh babi vse polno nesporazumov, potem smo uvedli besedno razlikovanje. Za besedne obdelave

v družini skrbim jaz; tu je pretehtala tradicija. Tudi sama sem očetu rekla ata, o starem očetu pa se je slišalo celo oča.

Tako! Vrh je naš, a občudovanje razgleda, s katerim bi rada velikodušno postregla, so zasencile Urškine palačinke. Nič ni bolj spodbudnega kot tako prese-nečenje na vrhu. Potem pa naj dela vsak, kar hoče in kakor se hoče zabavati. Pa fotografiranje ne sme umanjhati.

Tudi ob vračanju v dolino je bilo vse polno takih in drugačnih dogodivščin. Še najbolj všeč mi je bila ta. Bili smo že na pol poti do "natarjarja". Tako so najini otroci imenovali hiško, kjer nas je pričakal močan čaj iz mokovca, pobranega na Lovrencu. Tam se je Davor spomnil, da je pozabil "mojo" rožo. Vsakemu sem namreč na vrhu dala priložnostno darilo, cvet jesenskih poznih rož. Davor pravi, da bo biokemik, in njemu sem izročila rman in trenutek pospremila s kratkim "nagovorom" o njegovi poklicni izbiri. Očitno je to Davorju nekaj pomenilo. Če ne, se ne bi vračal po grenkobni rman.

Pa še tole. Svečniki so zgodnjejesensko cvetje temno modre barve. Posamezni cvetovi s precej velikimi čaškami se nizajo na upogibajočih se šopih stebel. Po navadi so sosedje praproti. No, in nenadoma se pred menoj pojavi Martin in mi utrgani svečnik z veliko hitrostjo stisne v roko. Kaj hočemo lepšega! Srečno smo prišli do avtomobila. Sem slišala, da se je potem mala četica še veselo lovila okrog Julijine in Martinove hiše. ●

*Bukvi se ljubčkata.
Foto Milka Bokal*